

Vragen ex art 35 RvO over de bodemerosie en oeverafslag van/in de Maas bij hoogwater en de risico's die dit teweeg brengt voor de bewoners

Geacht Dagelijks Bestuur,

Bijgaande schriftelijke vragen ex art 35 RvO dient onze fractievoorzitter Marja Hilders bij dezen bij u in.

Vriendelijke groet,
Nico Broekema, fractiesecretaris AWP

=====

Maastricht 13 juli 2025

Vragen ex artikel 35 RvO aan het DB van het WL, bestemd voor schriftelijke beantwoording

Geacht Dagelijks Bestuur,

Mede naar aanleiding van het onderzoeksrapport van Hermjan Barneveld van Wageningen University & Research over de erosiewerking tijdens hoogwater in de Maas stellen wij in het vervolg van onze vragen van november 2023 (bijgevoegd) de volgende vragen ex art 35 RvO aan het DB van het WL.

In november 2023 stelden wij de gevaren van bodemerosie en oeverafslag al aan de orde aan de hand van de flessenhalssituatie bij Meers en de situatie van de tweeling-appartementenflat Casa Montana, die op een onverdedigde oever staat in Urmond. In december 2023 wees het DB van het WL hierover de verantwoordelijkheid af verwijzend naar Rijkswaterstaat, die verantwoordelijk is voor de bodem en oevers van de Maas.

Het waterschap is verantwoordelijk voor de waterkeringen, de dijken.

In de vragenbeantwoording in december 2023 ging het DB niet in op onze wens om in het belang van de veiligheid van de bewoners zich over deze risicovolle situaties van Meers en Casa Montana met RWS te verstaan. Wij stelden toen voor dit samen met de Gemeente Stein te doen.

Na het verschijnen van het rapport van de Universiteit Wageningen achten wij onze voorstellen des actueler!

Derhalve stellen wij u de volgende vragen ex art 35 RvO aan het DB om schriftelijk te beantwoorden.

Vraag 1

Na overstromingen in de jaren 90 werd besloten de rivier meer ruimte te geven. Uiterwaarden werden verbreed, maar op andere plekken bleef de rivier nog net zo nauw als eerst. Dat brengt een flessenhalswerking teweeg. Monitoort het Waterschap Limburg - samen met RWS - de werking hiervan in de volle lengte van de Maas.

Zo nee, ziet het DB met ons aanleiding dit nu nav het het rapport wel te gaan doen?

Vraag 2 - Meers

Wij voegen een foto bij van de meest kritieke plek ter hoogte van Meers

Daar kan het water met $> 6 \text{ m}^3/\text{s}$ stromen. En deze bodemverdediging vertoont slijtage. Als de oeververdediging dan omlaag schuift, wordt het dorp Meers bedreigd.

Wij dringen er nogmaals op aan om samen met de Gemeente Stein hierop nu op korte termijn actie naar RWS te ondernemen.

Is het DB op korte termijn bereid hierover contact te zoeken met de Gemeente Stein en daarbij naast de situatie bij Meers ook de Gemeente Stein te wijzen op de risico's voor Casa Montana in Urmond?

Vraag 3 - Vervlochten verantwoordelijkheid in Meers

Onderstaande foto heeft betrekking op Meers

De bebouwing (= particulier) staat op de waterkering (= waterschap) die met de oever (= RWS) één gezamenlijk object vormt. Eenmaal onder water zit je al snel op de bodem in België (= De Vlaamse Waterweg). Hier is iedereen letterlijk met elkaar verbonden en heeft naar elkaar wijzen geen enkele zin.

Hier is sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Is het DB bereid de risico's hier gezamenlijk met RWS aan te pakken en daartoe het initiatief te nemen?

Vraag 4

Wil het het DB ons een inventarisatie overleggen van alle situaties langs de Maas waar (zoals in bovenstaande casus beschreven in vraag 3) sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid?

Mocht deze inventarisatie er niet zijn wilt u deze dan opstellen en daarbij een prioritering aangeven van de meest risicovolle locaties?

Vraag 5

Onderzoeker Barneveld ontdekte samen met collega-hydroloog Ton Hoitink dat er ter hoogte van Geleen zestien gaten in de rivierbodem ontstonden, op sommige plekken waren die wel vijftien meter diep. "Eerst spoelt de dunne grindlaag weg. Daaronder zit fijn zand, en als dat eenmaal weg begint te spoelen, gaat het heel snel", vertelt Barneveld.

Dit illustreert hoezeer sprake is van een complexe geologische structuur.

Wij vragen ons af of het DB goed zich heeft op deze structuur. We hebben hierover de volgende specifieke vragen mbt de stabiliteit, geohydrologie en stromingen van de Maas

- Is het DB op de hoogte van de aanwezigheid van de formatie van Breda ten noorden van Stein tot ~Obbicht in relatie tot de Maasbodem en stabiliteit van de rivieroever?
- Is het DB op de hoogte van de problematiek met de formatie van Rupel tussen Geulle-Meers in relatie tot de Maasbodem in relatie tot de Maasbodem en stabiliteit rivieroever?
- Zijn er risico-analyses, inventarisaties van de bedreigde objecten gemaakt voor dat gebied, gelet op stabiliteit van funderingen, belendingen, leidingstraten, havens en civiel technische werken zoals bruggen?
- Kent WL de complexiteit van de gelaagdheid in beide zones, met name de erosiegeulen, de richting daarvan in de bovenzijde van beide formaties? Is dit goed in kaart gebracht en doorvertaald naar mogelijk bedreigde objecten?
- Welke maatregelen acht het bestuur noodzakelijk om de stabiliteit tijdens hoogwater te waarborgen in bovengenoemde zones?
- Bent u op de hoogte van zones met voorkeursstromingen in het grondwater en de richting daarvan in dit gebied?
- Wat zijn de implicaties volgens het DB van deze voorkeursstromingen ten aanzien van verspreiding van verontreinigingen?
- Zijn de bekende gegevens van laagscheidingen en dan met name de meest bepalende grensvlak Mioceen/Oligoceen naar Pleistoceen goed in een geologisch en geohydrologisch model samengebracht in de zone Born- Beek-Meerssen-Smeermaas-Maasmechelen? Zo ja, wilt u ons deze verstrekken?
- Is het DB bekend met de geologische/geohydrologische onderzoeken 2018-2019 gedaan i.o.v. DEMA langs het Julianakanaal door 3 professoren TU-Delft en Leuven nav de problemen bij de zone Berg Obbicht? Zo ja, wat is uw oordeel over deze onderzoeken?
- Is het vigerende grondwatermodel Ibrahim langs de terrasranden tussen Meerssen tot aan Born goed geijkt? Kunt u een kaart tonen met afwijkingen van het model?

- Bent u ermee bekend dat tussen Swalmen-Beesel-Belfeld ook Miocene zanden, Breda/Heksenberg aangesneden worden op de bodem van de Maas? Dit was vanaf 1998 tijdens de onderzoeksfase voor de Maaswerken al een hot item.

- Is ook voor dat gebied tussen Swalmen en Belfeld een risico-analyse opgesteld?

Vraag 6 - Roermond

Het is van belang dat conclusies voor toekomstige projecten getrokken worden uit het onderzoek van Barneveld de Wageningen University & Research over de erosiewerking tijdens hoogwater.

Bij voorbeeld voor het project bij Roermond, waar het plan is om de waterkerende dijk aan de oostzijde van het Lateraalkanaal te veranderen in een verlaagde inloop bij hoogwater in het Lateraalkanaal. Waarbij het plan is om de ruimte aan bergend vermogen te verkopen aan ondernemers.

Bij hoogwater ontstaat door het sluiten van de deuren van oude en nieuwe sluis een flessenhals. Voor +/- 90% loopt het hoogwater via de verlaagde stuw met een aanmerkelijk hoogteverschil richting Roermond.

Dit hoogwater loopt tot nu langs de waterkerende dijk. Na realisatie van het project zal een grote massa water met zeer hoge snelheid direct in de Lateraalkanaal lopen.

Met het risico dat de beschermende laag op de bodem van het kanaal beschadigd wordt en dat de sterk verontreinigde materialen welke onder deze bescherm laag zitten, meegesleurd worden.

Hier worden de extra risico's voor overstroming op de inwoners van Horn afgewenteld.

Is het DB met ons van mening dat met de nieuwe inzichten over de bodemerosie en de oeverafslag het project kritisch op deze effecten moet worden herbeoordeeld en dat de gevaren voor wateroverlast moeten worden weggenomen?

Met vriendelijke groet

Marja Hilders, fractievoorzitter AWP in hrt AB van Waterschap Limburg

Tel: [REDACTED]

Bijlage:

vragenbeantwoording 12 december 2023